



C/ Nou del teatre, 16
17004 - GIRONA
Tel. 972 22 50 44
www.cinematruffaut.girona.cat
a.e: info@cinematruffaut.com

MEMBRE DE LA XARXA



MATRIA

Espanya, 2023

Direcció: Álvaro Gago Díaz

Guió: Álvaro Gago Díaz

Intèrprets: María Vázquez,
Santi Prego, Soraya Luaces,
Tatán, Susana Sampedro

Durada: 99 min

Gènere: drama

Idioma: gallec

Data d'estrena: 24/03/2023



Ramona, una dona obrera a la ria d'Arousa

Francisca Iglesias Bouzon va interpretar fa sis anys un personatge amb el nom de Ramona, però amb els seus cognoms, en un curt inspirat en ella mateixa: una dona gallega de classe obrera que pateix una doble explotació. Això perquè, a més de ser explotada en una fàbrica de conserves on se senten constantment els crits de l'encarregada per accelerar el ritme d'una producció pagada miserablement, pateix allò que va dir Friedrich Engels fa quasi dos segles: "A la família, l'home és el burgès i la dona, la proletària". No és per res que, menjant un entrepà a correu, ella pedala fort la bicicleta per arribar a casa a temps d'escalfar el dinar d'un home tan inútil que ni sap posar un plat al microones. El film mostra Ramona en la seva quotidianitat durant una jornada amb una circumstància excepcional: la seva neta fa anys i la dona també s'ha d'esforçar per recollir-ne el regal d'aniversari i assistir a un partit de bàsquet en què participa la neta: tot i un moment de complicitat riallera amb la filla, el pla final mostra el rostre d'una dona que, amb contenció, hi expressa la tristesa, el cansament, la frustració d'una vida alienada sense sortida. Aquest curt du per títol *Matria*, el mateix del primer llargmetratge del director, Álvaro Gago (Vigo, 1986), que hi reprèn el personatge de Ramona Iglesias Bouzon, però interpretat per l'actriu professional María Vázquez, premiada recentment al festival de Màlaga.

Pot resultar interessant veure (o reveure) el curt *Matria* (disponible a la plataforma Filmin) abans o després d'enfrontar-se al llargmetratge homònim, que va ser presentat a la secció Panorama de la darrera Berlinale. I així pensar en com, al curt, el punt de partida documental es dilueix en la ficció. I en com, al llarg, hi palpita en una ficció la vocació documental que no és aliena a seguir fent visibles les condicions de vida de les dones obreres, a mostrar sense esteticisme el paisatge de la ria d'Arousa i registrar-hi la manera en què es parla el gallec. També en com es transforma el personatge en ser assumit per una actriu professional: a través de la diferent actitud interpretativa, però potser també perquè la Ramona abatuda es converteix en una dona que, essent una mica més jove, exhibeix la ràbia i l'orgull de les perdedores. A més, en la durada més gran del llarg s'amplia la temporalitat, de manera que el personatge passa per més vicissituds i, en una progressió i fins a una certa acumulació dramàtica, també es redefineix

amb altres característiques i circumstàncies: deixa la fàbrica on treballa, indignada per una rebaixa salarial, i s'ocupa d'un home gran recentment enviudat amb el qual, tot i les reticències inicials de l'home, establirà una relació de confiança i afecte que la calma lluny del seu territori vital; això tenint present que el seu company és un borratxo que només hi busca sexe, cosa que també troba en altres dones; i que té una filla (sense que hi hagi cap neta) que treballa en un bar mentre ella voldria que estudiés amb la idea que podria tenir una vida diferent de la seva. En tot cas, com si tingués la recança d'haver deixat atrapada la Ramona original, Álvaro Gago ha volgut exercir una generositat moral amb la qual obre la possibilitat d'un canvi de rumb que parteix d'una decisió pròpia del personatge, que assumeix, per força, la incertesa del futur.

L'esperança arriba després que, a més de tot el que pateix en l'explotació i el desafecte, ella mateixa hagi rebentat una nit de borratxera feliç amb la seva amiga de l'ànima viscuda en un bar regentat per una dona encarnada per Francisca Iglesias Bouzon com si, ni que sigui en la realitat de la ficció, hagués trobat un lloc millor en el món. És bonic retrobar-la. Com també que, passant del curt al llarg, Álvaro Gago perseveri dignament en un cinema social amb una visió pròpia que, tanmateix, podria situar-se entre la dels germans Dardenne i la de Ken Loach. D'altra banda, tot i el títol del curt i el llarg, pot intuir-se que s'hi parla del matriarcat com un mite i del patriarcat com una realitat.

Imma Merino
Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona